

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripisana se pisma tiskaju po 5 sv. svaki redak. Oglasi od 4 redaka stoje 60 st., za svaki redak više 5 st. U slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se lijepe poštarskom naplatom (asigno postale) na administraciju „Naše Sloge“ ime, prenosio i najbitna pošta valja točno označiti.

Konac list ne dođe na vrijeme, neka to javi odgovarajuće u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarska, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Sloga rasta malo stvari, a našoga sve pokriva“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku.

Dopisi se vraćaju ako se i ne tiskaju.

Neobilježvani listovi se neprimaju. Prodajna s poštarnom stoji 4 for., za seljaka 3 for. za godinu. Razmjerno for. 2/3, i 1 za pol godinu. Izvan carinske više poštarna.

Sa malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 25

Česko-Njemačka nagodba.

U trećem broju ovogodišnjeg lista probili smo na uvodnom mjestu svoje misli i nazore o česko-njemačkim dogovorih, koji su se tada vodili pod predsjedništvom ministra predsjednika grofa Taaffe-a u Beču.

Dogovori ti uspjeli su i danas je nagodba između Čeha i Njemaca sklopljena, te skoro i prihvaćena od svih, izuzam od Mladoceta, koji nisu još o njoj svoj sud izrekli.

Neodvisno novinstvo u i izvan države pricalo je slab uspjeh rečenim dogovorom, a istinu govoreći, ogromna većina slavenskih novina stvariti se bijaše unaprijed sud, da će uspiju li ti dogovori, to biti na štetu Čeha u tim i ostalih Slavena u Austro-Ugarskoj. Službene novine pišu doduše, da neima tuj pobjeditelja ni pobjedjenika, već da je pobjedila državnička mudrost Čeha i Njemaca, nu ako se uvazi, da su se Česi odrekli — bar za sada — narodnih ideala: česke državnog prava, autonomije kraljevine Češke, sjedinjenja sa sjednini, jednokravnim pokrajinama, krunisauja českoga kralja itd. tad neima dvojbe, da imade tuj i pobjedjenika i pobjeditelja i da su prvo Česi a drugo Niemci. U tom nas podkriepiljuje i potajno veselje, koje je nastalo u njemačko-liberalnih krugovih, koji se valjda nadaju, da će do mala opet zavladati državom. Bilo kako mu drago, usljed nagodbe nastali su drugi politički odnošaji ne samo u Češkoj već i u samom državnom saboru.

Prvi plod nagodbe bijaše taj, što njemački zastupnici iz Češke stupaju u domaći sabor, kojemu su se za dvih posljednjih zasjedanja stranili. Neima dvojbe, da će se promjeniti i u carevinskom vieću odnošaji između pojedinih strauka, a opravdana je

zažib-že bojazan Slavena, napose južnih, da njmu to neće biti na korist niti u prilog.

Medjutim čekamo, da vidimo što će kazati o nagodbi Klub mladočeskih zastupnika, koji imadu u narodu veliku stranku i koji bi, odsuđivši nagodbu, mogli pokopati Staročeha i nagodbu.

Znajući, da ćemo zadovoljiti čitateljem ako ih izvestimo поблиže o pojedinih točkah nagodbe, donasamo eto u cijelosti zapisnik o zaključkih, podpisan od pouzdanih staročeske i njemačke stranke:

Nagodbeni zapisnik sadržaje sljedeći ugovor:

Učestnici konferencije, koju je ministar-predjednik pozvao, obvezuju se, da će odlučno raditi kod svojih političkih mišljenika, a da se prihvate sljedeće točke ugovora, koje sačinjavaju cjelinu, te ih je vlada odobrila, a osobito obvezuju se njemački članovi konferencije, na temelju ove nagodbe i za slučaj, da ista prihvate sve stranke zastupane na konferenciji, da će predložiti svojim drugovom, da opet stupe u sabor. Čim bude politički sudrgovi učestnika konferencije prihvatili ovu nagodbu, biti će obvezna za sve stranke, pa i za vladu.

1. Zemaljsko školsko vieće sastojati će se iz dvijuh odjela, koji će u avom djelokrugu samostalno odlučivati. Jednomu od ovih odjela pripadaju poslovni njemačkih, a drugom českih školskih kotara. Pisarnomu viećanju preostaju svi poslovi, koji su zajednički svim školam Češke kao što i ustrojjenje škola za manjine. Poslije ustrojjenja pripadati će poslovi ovih škola jednom ili drugom odjelu, polag na-tasnoga jezika.

2. Škole za manjinu. Školski zakon za Česku od 19. februara 1870. ima se u toliko promjeniti, što se imade § 1. toga zakona pridodati sljedeće: „Postoji li u školskih občinah sa njemačkim i českim pučanstvom, u kojih obstoje obće-pučke škole samo njemačkim ili samo českim nastavnim jezikom, potreba obuke aredstvom drugoga zemaljskoga jezika, tad se imade u dotičnom mjestu tu potrebu priskočiti osnovanjem samostalnih javnih obćih pučkih škola sa tim nastavnim jezikom. Ta se potreba ima smatrati doka-

zanos ako imade najmanje 40 na školu obvezane djece, kojih roditelji tri godine tamo stanuju. Narodnost ima biti službeno i u pismenom ispravom dokazana. Što se više bude troilo za ova škole biti će obćim naknadjeno iz zemaljske zaklade. To vrijedi i za dosele podignute škole za manjine.

3. Zemaljsko kulturno vieće imade se sastojati iz česke i iz njemačkog odjela, te iz jednog presidijalnog kolegija za zajedničke poslove. Svaki odjel sastoji se iz jednoga zbora delegata i odjelnoga odbora. Ovi odjeli obavljaju svaki za sebe poslove, koje im naredi presidijalni kolegij. Svaki odjel ima svoj poseban ured, podignut po presidijalnom kolegiju, imenuje činovnik-toga ureda i postrojbe učitelje te vrši disciplinarnu moć nad njima.

4. Podignuće jedne trgovačke komore a istočnoj Češkoj. Pronašlo se je, da je toliki pražak koli libersko-trgovačko okružje odviše veliko, te da je potrebno više trgovačko-komorskih kotara. Iz obijuh napomenutih kotara izlučiti će se porazna okružja i stvoriti novi trgovačko-komorski kotar. U isto vrijeme će se odlučiti, da li se imadu posebni kotari uređiti u postojećih područjih. Nova trgovačka komora imati će također novo zastupstvo u carevinskom vieću i u saboru, a im neće biti povrijeđeno dosadašnje zastupanje postojećih trgovačkih komora u oba parlamentarna zbora.

5. Prigodom ove teritorijalne promjene postojećih područja - trgovačkih komora, imade se obaviti također revizija izbornoga reda onih trgovačkih komora, koje su tom promjenom naknute.

6. Opredjeljenje sudbenih kotara. Područje okružnih i kotarskih sudova biti će obzirom na želje dotičnoga pučanstva, na odnošaje teritorijalne, komunikacionalne i prometne promjenjivo tako, da će područja sudova u koliko bude moguće obuhvatiti samo obćine jedne te iste narodnosti. Vlada će u slučaju potrebe za postignuće te svrhe pomnožiti okružne i kotarske sudove, u koliko će to dopustiti financijski položaj. Izradba tog operata predana će biti povjerenstvu kod pražakoga prizivnoga zemaljskoga sudišta, u kojem će povjerenstvu biti pouzdanci. Operat biti će po mogućnosti predložen saboru, da ga raspravlja u prvom zasjedanju. Iz promjena sudačke organizacije slediti će daluje posljedje obzirom na

kotarska zastupstva i na izborne kotare. Opredjeljenje ima se obaviti, u koliko je moguće, po narodnosti.

7. Uredjenje kod prizivnoga zemaljskoga sudišta u Prag. Kod popunjavanja 41 mjesta savjetnika, što su u sistematizirana za prizivno sudište, zahtjevati će se poznavanje obijuh zemaljskih jezika samo za 26 mjesta, a za ostalih 15 mjesta neće se mariti za to da dotičnici poznavaju česki jezik, i prama tomu biti će također raspisan natječaj. Iz svake od ovih dviju grupa imade se sastaviti personalno i disciplinarno povjerenstvo, svakomu od kojih će pripadati dotični dijelovi zemlje.

8. Popunjenje sudova I. maolbe. Ovdje se nemože ustasoviti stalno pravilo. Sudbena uprava imati će i nadalje postupati kod imenovanja sudbenih činovnika i onih državnog odvjetništva, pisarskog osoblja i poslužnika, od slučaja do slučaja sa brilijsvim procjenjivanjem i po eventualnoj službenoj potrebi, nadalje obzirom na opravdanu zahtjeve natjecatelja.

9. Revizija naredbe sa jezika. Čim bude izvedene preduzete promjene u opredjeljenju sudbenih područja, imade se naredba od 19. aprila 1880, tičuća se uporabe zemaljskih jezika u obćenju sudačkih oblasti u Češkoj sa strankama i autonomnim oblastai podvrgnuti reviziji. Obje će se stranke držati pri dotičnih razpravah svoga temeljnoga stava.

10. Zakon o uporabi zemaljskih jezika kod autonomnih oblasti. Vlada izjavljuje, da neće dobiti pravišnju sankciju dotična zakonika osnova, prihvaćena po českom saboru. Ta će se zakonika osnova podvrći budućem saborskom zasjedanju za novo raspravljanje, te će se stranke složiti osobito u tom, da osim u Pragu, u svakom gradu, koj ima ovaj statut, bude tako kao i u svih drugih obćinah.

11. Reforma saborske izbornoga reda i ustanovljenje narodnih kurija. Preduzeti će se reforma saborske izbornoga reda pravednim procjenjivanjem svih mjerodavnih momenta, jednaki obzirom za obadvo narodnosti. Pogledom na z-stupnike velikoga porajediljiti će se izborni sborovi aliodijalne grupe na više izbornih sborova po teritorijalnom opredjeljenju.

Vlada će u budućem zasjedanju podneti predlog glede promjene izbornoga

PODLISTAK.

Slušajte starce!

(Ugojasa crtica).

(Konac.)

„Prije nego li Antun bude mogao steći zaslužbu, minuti će još najmanje deset godina! A u to vrijeme izpraznit će se do dna moja keca, dapače bit će prisiljen na veće troškove. A nakon svega toga? Hoće li se on spomenuti, koliko sam ja za nj pregovorio, koliko li potrosio? „Da, da, spomenut će se! Postat će boljim, ljubeznijim, zahvalnim prema nam! Vidjet ćeš; samo te molim dragi Ivane, ne misli uvijek na xlo“, primjetila bi mu supruga.

„Dao Bog, ne obistinile se moje tužne slutnje!“ uzdahnuo bi Ivan. komu još nisu bile posve izježle iz pameti opomene pokojnog starog oca, osobito onda, kad bi mu sin prigovarao:

„Ti ne možeš razumjeti tih stvari! Ti govoriš jedino o prorokih i stilih; samo nevoj, da se moram zasamiti pred svojimi sadenicima, kad počneš govoriti kojekakve bedastocje. Svaki put, kad otvoriš usta, rečeš kakovogad ludorij!“

Ovo su bili svagdanji prigovori kod stola.

U kratko se vrijeme priči noćnom klatarenju poput drugih svojih pokvarenih drugova. te ako je početkom samo kadkad u noći kamo došao kući, doskora je to bilo očekivati skoro svakog dana.

Ako bi ga roditelji zbog toga pokarali, Antun bi im odgovorio:

„Sa kokošami idu spavat samo prostaci i kmeti. A mladci, koji hoće da upoznaju svijet, treba da polazi gospodskoga učena društva, da se oplemeni, razvijee.“

„A pustimo ga!“ rekao bi tada Ivan.

„Zar ne želiš, da postane valjanim, savršeniim mladčićem?“ prisaptnis bi dobra zamamica, koja je vazda kroz prste gledala svomom mezimčetu.

„Samo da mi nebi uvijek zvonile u ušijuh riječi moga dobrog oca!“ gorošao Ivan sam sobom, kad bi, zaokupljen teškimim misli, bio kod svoga stolarskoga posla.

Sve veći bi sledili zahtjevi, pa prem je otac njeke vrijeme i zadovoljavao tim sinovljim zahtjevom, to ipak nije mogao, a da već jednom ne prekine svoju tešku služnju, te „gospodićica“ već kada tada ozbiljno ne opomene, da počme namjerjivje živiti, jer će inače doskora zakopati sebe i roditelje u prerani grob.

A što Antun? Pao jeda, pao začu srdito odsječe nesretnomu ocu:

„Ako ste već nakanili bili držati mi pručike, trebali ste najprije pomisliti, da

vas ja nisam nikad molio, da me dadete u školu, e niti da me privežete uz blanj i pilu. Kto vas je silio, da mi odaberete stali, koji nije sličan vašemu i za kojega niste znali kakve potrebe i dužnosti ima? Da ste me dali učiti stolarstvo, danas bih se bio već mogao sam hraniti, te vam nebih bio više na plećih. Ali vi ste htjeli, da postanem velikim gospodinom, a niste znali, da je taj stali posve različit od kmetakoga, da ima tisuću drugih zahtjeva, koje ne pozna seljak ni zanatlja. Zato, vas pitam kakovim pravom možete karati moje ponizanje?“

Rieči pokojnog djeda obistinile se na dlaku, izrekao bo ih sam Antun.

„Pazi“, gorošao vredni starac, „uzgojiš li ga za stali, koji nije ni tvoj ni njegov, dogodit će se onu, česa ti ne predviđaš; a bit će na me to, da će neznanstvo tvoje žene, dovesti ga tako daleko, te će se podići nad nami; vaše navade, vaši obitaji, koji nisu jednaki sa onimi tako svanih gospodskih društva, dati će mu povoda, da se srami svoga oca i svoje majke, pa sam Bog znađe, kako će se sve to jednom dokazati!“

Šta je mogao na ovo odgovoriti ili u čemu je mogao protusloviti svomu sinu nesretni Ivan?

Ništa nije mogao odgovoriti, u ničem protusloviti; neostade mu drugo, već metnuti ruku na prsa i sa gorkoću uzdahnuti sam sobom: moj grieh!

Antun konačno dobije i doktorsku diplomu, a kad navrši svoju praksu, bude upisan u odvjetničku listu grada T. Spoboban kako je bio u svojem poslu, izadje doskora na glas kao valjan odvjetnik. Sada je Ivan mislio, da će mu jedina uzdržavati njega i majku, da će ih paziti i ljubiti kako se pristoji pravomu sinu, za koga su oni sve žrtvovali. Ali se ljute prevario; sada su tekak osyautli za oca i majku crni dan.

Trebalo je uređiti novu pisarnu, koja bi bila na čast mladomu odvjetniku, a buduć je ta čast zahtjevala, da otac takovog gospodina ne samje piliti dasaka niti slagati proroka, to je trebalo i opet novih i velikih troškova.

I da vam dokrajčim ovu tužnu pripoviest, znate li kako se sve svršilo?

Postao glasovitim odvjetnikom, oženi se Antun sa bogatom kćerju njekoga bankira; sramio se svoga oca, svoje majke, sramio se svoga mizakoga roda, te negotvorom oholo i ponosno si žene protjera iz kuće roditelje svoje darvi im kukavna mjesečnu podporu, koja im jedva dječice toliko dostajala, da nisu poginuli od gladi;

reda za alleđijelne veleposjedstvo i pri tom će izjaviti, da će tim prije moguće podnijeti predlog ob obćenitoj reformi izbornoga reda.

Na mjesto dosadanih kurija saborskih zastupnika gradskih i vasjskih kotara dolaze, uz daljnje podržavanje kurije za veleposjednike, dvie nove kurije: kurija zastupnika českih i kurija zastupnika njemačkih izbornih kotara.

Obavide ove kurije ustrojiti će se po imenici, koja se ima sastaviti na temelju faktičnoga posjedovanja stanja, uz daljnje pravilo, da zastupnici trgovačkih kotara moraju kod nastupa u sabor izjaviti, kojoj od obiju kurija hoće da pripadaju. Sve će kurije imati obavljati iste funkcije obzirom na izbore, koje su obavljale dosadnje kurije, i u tu svrhu imade se u budućem zasjedanju predložiti zakonska osnova. Drugim zakonom, koji će zajedno se izbornom reformom u život stupiti, svaka od trijuh kurija imati će pravo veta za zaključke glede promjena zemaljskoga reda i saborskoga reda i saborskoga izbornoga reda, kao također glede pitanja, koja se tiču uporabe jezika u javnom životu kod autonomnih oblasti i kod takih učevnih zavoda, koji nisu posvećeni isključivo jednoj narodnosti, u koliko je sabor glede tih pitanja kompetentan.

DOPISI.

U Kanfanaru, koncem janara 1890. Naše obćinsko zastupstvo, koje se ravna po volji dvojnoge naših narodnih protivnika, biti će na vrhu zadovoljnosti i veselja postignuvši sve ono, što spomenuta dvie osobe željahu, naime: odaljenje bivšega obćinskoga tajnika Valeša stajčega, odaljenje odobrene obćinske primajke Buzsina, te dignutje orguljaša, našega vriednog učitelja G. Valeša ml.

Danas nam je red baviti se o samom učitelju, a o drugih dvih osobah u dođućem dopisu.

Svim ovdje poznati su uzroci radi kojih spomenuta gospoda nemilo proganjaju našega čestitoga učitelja, toli javno lažnini i levetimni priobćenji u novinah, arvoh, da bude preziran i necijenjen od njegove vlasti, koli moralno i materijalno, da mu prikrate život.

Namjora njihova jest prisiliti našega učitelja, da si sam traži drugo mjesto, te da ide iz Kanfanara. Ali vjerujte se ljudi božji, da to neće biti, nego da će on vam na prkos ovdje ostati.

Prigodom odlaska našega učitelja u Poreč mjeseca oktobra godine 1889. kamo bijaše pošao s drugim učitelji iz Istre na poljodjelski jesenski tečaj, ovdješnji jedan obćinski savjetnik izrazio se, dakako namjerom, da ga kod puka oceni, da je naš učitelj najjed utoka od njih učinjenog na zemaljski odbor, od istoga pozvan, da bude ukoren i premješćen. Dali nisu to laži? Srce nas boli znajući za sve krivice našega učitelju nanešene, te se čudimo, da nije klonuo duhom; ali ga valjda utjeha njegove obitelji i iskrenih prijatelja obrabila, a mi se radujemo a njim, da ga vidimo čila i vesela. Medjutim svo neko-

liko dokaza e zlobi naših i njegovih protivnika.

Ponajprije nastojahu, da ma cmanje naknada za stannarin, no dovajvi za to učitelju, potaži se c. kr. kotarskomu školskomu vieća i tako zla namjera sil'baik ljudi neuspjje.

Nezadovoljni porazom prvoga pokusa, tražili su drugo, hjeđoše ga naime lišiti prava uživanja maravah, što su bile pešadjene od prvih učitelja za učiteljaku porabu, zatim školske konobe, koja je rabila za poljodjelsko orudje školskomu vrtu pripadajuće; stvari ove u školskomu imovniku od prvoga učitelja popisane. Ima tu mnogo mjeseci, da se je učitelj i radi toga potužio, ali do sada nema riešnja i tako glavarstvo, akoprem me naloženo bijaše od strane kotarske vlasti, da puati učitelju na porabu murve i konobu, nedovoljno jednoga ni drugoga.

Nu to nebijaše sve, jer se jedan od njih u javnoj obćinskoj sjednici izrazio proti učitelju, da neznaj igra na orgulje, da je „miseredente“, zato da valja paći drugog orguljaša.

Većina zastupstva, da zadovolji želju dvojice il' trojice, pristade na taj predlog i tako naš učitelj bude odpušćen, a u sjednici obćinskoga zastupstva, držanoj dne 11. septembra bude imenovan neki Zoilo Filipich iz Vižinade orguljašem, tajnikom i blagajnikom.

Kanfanarci, osim župnika i kapelana, nisu u stanju suditi niči učitelja ničkoga drugoga, dali znae ili neznade igrati na orgulje; ali nepristrane osobe iz Rovinja, Pule i iz likih mjesta, koje znadu što će reći orgulje, prigodom njihovog dolaska u Kanfanar na sjam i koje pristustvarahu svetoj misi kada je učitelj svirao, izjavije se, da je orguljaš dobar, ali da pjevati nevaljaju. Tko je tomu kriv, da pjevati nisu znali pjevati? Kada ih je učitelj hoćio učiti, čekao ih je svaku večer uzalud u školi. Tko zna od koga bijaše na to napućeni?!

I u jednom talijanskom listu dopisnik iz Kanfanara tuži učitelja, da neznaj igrati. Laže vam duša i Bogu četo dati račun za sve Vaše zloće njemu i njegovoj nevinoj obitelji učinjene. Znajte, da Bog ne plaća svake aubote.

Sada Vas pitamo, kada ćemo opet čuti one milozvučne crkvene pjesme, što su ih školska djeca onako skladno kod prve mise pjevala? A tu djeca naućio je velikim trdom G. učitelj, ta mu bijaše svi na tomu zahvalni — osim dakako onih, kojim smrdi kuća božja i rieč hrvatska, bez koje bi poginuli.

O novom orguljašu nemozemo izreći suda, jer se u taj posao nerazumijemo, no toliko znademo, da se govori obćenito, da nije u tom poslu dorasao niti do pasa G. učitelju.

Neka se znado i ta, da on neznaj ni rieči hrvatskoga jezika. Ali možda nekoga gospoda misle, da će promjeniti naš mli jezik u crkvi, koj nije znate talijanski, nego naš hrvatski ili po Vašu „slavotrištano“, jezik, kojega govori sav puk, osim 3 ili 4 obitelji u Kanfanaru. Znajte i to, da puk plaća i da puk hoće i zahtjeva, da njegov jezik i obitaji njegovi budu štovani, pridržani nepromie-

njeni. Puk hoće, da se pjeva u crkvi hrvatski svo ono što se je do sada pjevalo hrvatski. Ako orguljaš toga neznaj, puk neće da znado za to. Mi obćinari plaćamo ga kano tajnika-blagajnika i orguljaša, pak izademo pravo — buduć da nismo Talijani, da obći s nama u našem jeziku, a posto ga sa nepozna, krivnja pada na naše poglavare što namjestite čovjeka, koji nije za ono mjesto. Do vida!

Iz Baške koncem janara 1890. Koncem prošle godine donio je tričanski list „Il Mattino“ dopis ođavle, a mi odgovaramo na nj tekak sada, jer nam je nedavno slučajno u ruke došao.

Ponajprije naše mu čestitke što ubraja med svoje dopisnike i „na bescaovese di sangue veneziano“. Izvičestuju li ga i ostali dopisnici onako točno, kao što gori imenovani, to može slobodno podati svoju nećunastku desnicu poređoj krezubi i njezinom sinovu puljskom.

Istina je, da ima i u Baški nekoliko praznih tikava, branećih onu svojku, koja njim je pripomogla izrabiti obćinu u nećisto i sebićine svoje svrhe, no po onom što kaže lanjski „Bescano“, a sada već „di sangue veneziano“ čitatelj, koji nepozna Bašku, audio bi, da je u tom gradicu ne samo stranka, koja brani kozare, nego i zbija rođenik Talijana.

Nu da pretresemo malo redom te nedostizive laži našega baščanskoga Mletčanina. Po treći put, kao što sam kaže, šalje svoje laži „da questa travagliata terra bagnata dal Quarnero“ istomu časopisu. I sad kao i u posliednjih dopisih tuži se na obćinsku upravu i nemože sakriti mržnje proti G. učitelju. Njemu je srce radostnije kucalo, kadno je na kormilu obćine bio pl. Dessantich, koji je tako svjestno upravljao, da je dobivši putnu robu, pušio ovoj onda preatretnoj obćini 4000 for. dugza, a u blagajni ogromnu svotu od 1 for. 25 novč., a povrh toga „gli atti in disordine“. Takovi ljudi jesu tebi i tvojim jednakomisljenikom mli, jer dovodu na rub propasti vama mrzke hrvatske obćine. To je stara šarenjaška politika, nu kojoj se dandanas malo vjeruje, a u Baški baš ništa. Pisao je prošle godine slavni „Bescano“, da žele malne svi Baščani iznova Dessanticha. Dopisniku tomu odgovorila je ova ista ruka u „N. Slogi“, da laže, a sad je oćevidno, da sam pogodio. Valjda su mu poznati zadnji obćinski izbori u Baški, u onoj istoj Baški, koja po njegovom sudu goji u sebi toliko talijanskih srdaca! A gdje je bila ta tvoja slavna svojta ili ti goli Talijani, koji će s tobom na ćelu osloboditi Bašku od njezinih Hrvata? Gdje je ona Baška, koja se je, kao što kažeš, jednom dićila, da pripada Istri i da duboko ćuti njezinu talijansku narodnost? Valjda se utopila onda, kadno je onaj parobrodie nasrnuo na njeći ostrv u Istri, što je valjda i tebi dobro poznato. I ti si možda bio ondje, nu mletaćki zaljev poklonio ti je život, da ga upotriebiš na propast „di quei maledetti croati“. Poznato ti je valjda kako su Baščani glasovali svi za narodne predložnike, to kako ovi jednoglasno izabraše obćinskim načelnikom Jurja Čubranieć. Onoga naime, kojega biš ti — iz silne ljubavi — utopio u žlici vode. Ala su ti Baščani ljudi, pomisliti hoćeš u tvojoj mletaćkoj tikvi. Griži se, griži, mli moj junače, nu ipak ostane ona dama mila, a tebi kruta istina, da je načelnikom bio izabran „quell' oste de' piu burberi e d' una cultura quasi nulla“. Vidi se, da ne bivaš u Baški, jer biš inače znao, da ni jedna krčma noseni ime Jurja Čubranieć.

Želio bih, da mi odgovoriš što ono znači „un pansavista della piu bella acqua“. Odgovoriš li, hoću te još podvoriti, inače držati ću te papigom, jer opetnješ rieči, koje nerazumijem.

(Konac sledi.)

Pogled po svijetu.

Trst, dne 5. febrara 1890.

Austro-Ugarska. Carevinsko vieće otvorilo se opet dne 3. t. m. te će ovoga mjeseca razpraviti nekoje vladine zakonske osnove manje važnosti. Mjeseca marča i aprila razpraviti će se državni proračun a početkom maja da će se sastati česki sabor na polmjesечно zasjedanje, da razpravi vladin predlog o razdiobi školstva u Českoj.

Poznati česki zastupnik dr. Matuš položio je mandat za carevinsko

vieće jer bijaše izabran ravnateljem banke u Pragu. Njim gubi česki klub vrlo odlična člana.

O česko-njemačkoj nagodbi piše se još neprestano. Neima dvojbe, da će nagodba izmedju Čeha i Njemaca preobraziti i lice carevinskoga vieća, nu dvojimo, da će to biti na korist nas Slavena. Govori se, da će se od desnice oćtiepti njemački konservativci, jer da neimaju nade, da bi u sadašnjih okolnostih prodri poznatim predlogom o konfesionalnih školah.

Vlada je razupustila česko-moravsko gospodarsko društvo u Olovcu, koje bijaše u rukuh Mladoćeha, koji da su jur bili počeli raditi za buduće zemaljske izbore.

Medju poljskimi djaci u Krakovu vladaju nemiri jer njim bijaše radikalni list „Ogajisko“ oćetovano zaplijenjen i napokon zabranjen. Došlo je izmedju djaka i redarstva i do okršaja, a rektorat otjera nekolicinu djaka sa domaćeg sveučilišta.

Na drugom mjestu govorimo o izboru gradskoga načelnika u Zagrebu. Taj izbor je i političke važnosti, jer se je prigodom izbora pokazala opozicija složnom, što biva zalibože inače vrlo riedko. Manjina gradskoga zastupstva — vladini pristaje — kane smetati većini u budućem radu na boljak hrvatske priestolnice.

Crnogora: Knez Nikola poslao je u Biograd posebnoga poslanika G. Vukovića, da se zahvali srbskoj vladi na bratskom susretanju sa crnogorskimi izseljenici u Srbiju. Tom prigodom izručio je Vuković srbskim regentom crnogorska odlikovanja.

Srbija: Boravak crnogorskoga poslanika Vukovića u Biogradu neda mirovati mađjarsko-njemačkim židovim, koji naziru u tom gotov savez izmedju bratskih država — Srbije i Crnogore. Vuković bijaše u Biograda vrlo odlikovan i liepo pažen. Kralj ga je pozvao na gostbu, kod koje je znatio na zdravlje „svomu bratu i prijatelju knezu Nikoli“. Protuslavenski listovi naziru u tom posjetu pogibelj za vladajuću kaću Obrenovića, jer da se snuju medju Crnogorom i Srbijom spletke proti kralju Aleksandru. Ai tko da tim listovom još vjeruje!

Bugarska: Iz Sofije brzojavljaju, da je tamo oćkrivena ureta proti knezu Koburgu i ministru predsjedniku Stambulovu. Uhićeno da je više častnika, nevinara i trgovaca. Uroti da bijaše cilj umoriti kneza i protjerati sadašnju vladu.

Francezka: Ministarstvo republike razpravlja pitanje kako bi se na put stalo vjekovitim izgredom prigodom izbornih skupštinah u Parizu. Obćenito se sudi, da će vlada poduzeti strožije mjere proti boulanžistom. Dne 15. t. m. obaviti će se u Francezkoj naknadni izbori za parlament U ministarstvu da je nastao razdor, te da će se ono preustrojiti po dovršenih izborih.

Italija: Sveučilišni djaci u Rimu i Napulju pobunili se proti političkim oblastim, što je gradski predstojnik u Napulju poslao vojnićtro pred medicinsku školu. U tom mjestu potukoše se djaci sa policijom. Rimski djaci demonstriraju u prilog svojih napuljskih drugova.

Njemačka: Cesar Vilim dignuje — kako kažu — na vlastitu molbu kneza Bismarka sa časti ministra trgovine, jer da mu bolest i starost nedopuščaju, da se bavi tim poslom. Ovih dana da je primio cesar oficire u Audijenciju te njim preporučio, da postupaju mirno i uljudno sa vojnici, od kojih da se nemože zahtjevati više nego li mogu podnesti.

tako se potanko izpunila proročanstva starog djeda.

Pope se Antun i do visoke časti u Beču, a u to mu atize glas, da njegov umiruć otac vruće želi viditi ga prije no izdahne.

Ispriča se ovoj za njega težkoj neprilici: kratkim telegramom, što ga upravi žalostnoj svojoj majci, odući se najsvetijoj žuci poneše u onaj blaženi kraj, gdje se ima ni muka ni patnja.

A što je s našim Antunom? Njega pored sve slave, pored svega bogatstva grize ljuti crv savjesti, spoćitjuć mu crnu nezahvalnost prema roditeljem. Dao Bog, bilo u korist njegovoj duši!

Vt pako, dragi roditelji, pazite na mudre savjete staraca, neka vam budu vaxda svete njihove opomene, uzgajajte svoju djecu tako, da ne oćitne u starosti težke posljedice djeca ljubavi vaše, već da vam budu djeca pozosa i radosti, podpora i obrana u dnevnih starosti i nemoći vaše. A vi, mila djeca, ljubite, štujte i pomagajte svoje roditelje, nezabirivimi slovi mile uspomene upište u zahvalnom srcu svojem žarku ljubav, kojom vas podigoše skrbni roditelji i zahvalno se sjećajte uvijek velikih žrtava, prigora i muka, koje oni podnieše, da vas valjano uzgoje. Tako će vam biti savjesti čista i dobi će vas Bog nadariti.

M. E.

made od dne 13. Julija 1889. br. 98/1674
nekrivim proglašam i tako obituzbe rješem.
Te bijaše na Bazečini obćenite poznato,
a daznase je bez dvojbe zato i pisak
trčanskoga lista „Il Mattino“, no u svojoj
pravdomi i nepriistranosti zasuti nadro
tu rješitbu, jer njoj se jedan nije nadao.
Očekivao je naime, da će biti g. Sirotić
odmjenj, a tad bi bio taj dični dopisnik
putem „Mattina“ razutubio na sve četiri
strane svijeta kako je bio odsudjen „il maestro
egregio consigliere (!) comunale“. Istina i
pravd pobjedilo je i ovaj put, a slavni
pisak sakrio se u svoj gnjusni brlog.

„Matice Hrvatska“ dotiskat će za g.
1890. opredjeljenih i već oglašanih devet
knjiga za koji dan, te će se ove knjige
i odmah među članove početi dieliti, do-
tlačno razasijati. Pošto se je doslele posve
neznanat broj članova „Matice“ prijivio
i svoje prinose uplatio, to se umoljavaju
gg. članovi „Matice Hrvatske“, da svoje
godišnje prinose čim prije gg. društvenim
povjerenikom uplate, a ovi posljednji neka
je odmah amo dostave, da se uzmognu
dotiskane godišnje knjige za g. 1889. bez
zapreke i što prije raspustiti.

Od: „Prevoda grčkih i latinskih kla-
sika“ dotiskan je sedmi svezak, koji sa-
držaje Tacitova manja djela (Razgovor o
govornicima Agrikoli i Germaniju) u pre-
vodu dra. Milivoja Šrepela, te stoji za
članove „Matice Hrvatske“ pedeset nrv.,
a raspisat će se članovom „Matice“ sa
goranjim godišnjim knjigami. Posebne pred-
brojne arke na ovaj sedmi svezak: „Prevoda
grčkih i latinskih klasika“ neće se
razasijati, nego budi jošte znano i gg.
članovom i povjerenikom „Matice“, da svih
doslele izaslih sedam svezaka: „Prevoda
grčkih i latinskih klasika“ zajedno stoji
za članove „Matice“ i za učenike srednjih
učiona (mjesto 5 for. 90 nrv.) samo četiri
for.

Dalje svezke: „Knjižnice za hrvatske
trgovce“ dati će „Matice Hrvatska“ u tisak,
kako se gore spomenute godišnje knjige
posve dotiskaju. Gvođe u Trstu valja se
oglasiti za knjige u čitaonici.

Listnica upravnništva.

- G. grec Andro Čukovac. Šaljemo
Vam list zatvoren kao svakomu drugomu; nara-
čnijemo Vas dakle, kako da Vam inače list
unapried zatvoren šaljemo. Prijateljski odzdrav!
Platili su nadalje: Čitaonica Kostrena, Sr.
Luoija za pol. 90. f. 2.50. E. F. Premantara for.
2.50. H. J. Jaska for. 2. H. N. Grižane for. 2.
M. J. Beršec for. 10.50. P. J. Kaldir for. 8. L.
J. Karkavce for. 350. M. D. av. Fužka for. 7.
J. M. Malinca for. 2.50. B. dr. J. Kardovac
for. 5. L. F. Rukavac for. 2. B. J. Čadjavica
for. 2. Kredit Trst for. 9. G. A. Tinjan f. 12.50.
S. A. Dobrinj for. 3. Z. P. Vrbanik for. 1.20. S.
P. Lošnj for. 2.50. R. J. Skradin for. 2. Čitaonica
Otočac f. 2.50. K. A. Dobrinj f. 4.50. Lesovarec
Austria u P. for. 2.50. P. D. Plomin for. 3. B. I.
Pula for. 5. F. J. Opatija for. 5. G. M. Roč for.
4. D. A. Kastav for. 5. T. V. Volosko for. 5. R.
V. Trst for. 2. D. B. Beram for. 2.50. A. N. Omi-
šalj for. 3. S. M. Pazin for. 5. H. M. Zagreb for.
5. B. A. Pazin for. 12.50. L. Fr. Trst for. 2.50.
B. N. Lošnj for. 2. I. S. Krapje for. 1. M. K.
Žrnjani for. 14. P. A. Rukavac for. 9. I. R. Beršec
for. 13.50. P. J. Korkulin for. 2.50. S. M. Samo-
bor fo. 2. M. Š. Ilavik for. 3. (Sluđi).

Marijacejske zelodečne kapljice

i vratno zdravlje pri vseh boleznih na želodcu.
Neprecenljivo dobrota je pe-
sebno vpliv njihov pri neto-
nosti, slabosti želodca, ako s
grla umrdi, naspavanja, kiselo-
pehanja, koliki, želodečnem
kataru, gorečice (travni) pri
preobilnej produkciji sline, ra-
menici, bluvanju in gujusu
glavobolu, (ako je bol želodca)
krč v želodcu, zabasnanji, pre-
obilnosti jedi in pijač v želodcu.

Cena steklenici je z nakazom vred sarco 40 nrv.
velika steklenica samo 70 nrv. Glavni zalog ima
lekarničar Karl Brandy, Kremster, (Moravija).
Svarilo! Pristne Marijacejske zelodečne
kapljice ponarjajo in poznemajo se mnogo-
vrstno. - V znamenje pristnosti mora biti zasno-
vana vsaka steklenica v rdeč omot, providen z
gornjo varnostno znamko ter mora biti na vsakem
priloženem peduku za vporabo razun tega opom-
njeno, da je bil isti tlakav v tiskarni g. Gasek-a
i Kremster (Kremster). 19-13

Marijacejske pilule proti začepjenju.

Ove višo godina se najboljim uspjehom ra-
bujene pilule proti začepjenju Hele patvere se
mnogo. Neka se pazi dakle na gornju zaštitnu
marku i na podpis lekarnika C. Brady, u
Kremster. Ciena kutijici 20 kr. Zahoji sa 6 ku-
tijica 1 for. Ako se novac unapried počalje stoji
jedan zaboj for. 1.20, dva zaboja for. 2.20.
Marijacejske zelodečne kapljice niso tajno
sredstvo. Deli, iz katerih obstoji, oznanjeni so na
vsakoj steklenici priloženemu peduku za vporabo
Eve marijacejske zelodečne kapljice i ma-
rijacejske pilule proti začepjenju dobivaju se
prave u:

V Trstumu u Lekarnah: pl. Leitenburg
all' Ercole trifante; de Leitenburg, Edizra alla
Salute; A. Praxmayer al due Mori; Fratelli
Pietro, alla fontana imperiale; Benedetto Serravalle
all' Amazione Trilatante; Antonio Sattina, Fass. all
Camello; Benedetto Vlah-Minasi, dvoraka le-
karnica; dr. Vittorio Serravallo all Redentore (glavna
skladistič); Biazoletto, all'Orto nero. — U Se-
žani u lekarni: Filippa Ritschela, kao ite i u
svih ostalih lekarnah.

Poklija blago do... pripravljeno za poltina pravo!

Teodor Slabanja

srebrnar v Gorici, ulica Morelli št. 17.
priporoča se vljudo pri visoki čistili
čuhavčini v napravu carkvanih posed in
gradnja najnovejše oblike, kot: monstranc,
kalihov itd. itd. po najnižji ceni.
Stare reči popravi, ter jih v ogaji po-
zlati in posrebrni. Na blagovoljno vprašanje
radovoljno odgovarja. 24-6

Poklija blago dobro spravljeno in poltina pravo!

Preparatom mojem nakledom imale,
krasnu sreboče pokrvaljenu eleganciju
slika:

Valentin Vodnik

prvi slovanski pjesnik.

Slika je bez okvira 63 široka a 79 cm.
visoka. Ciena joj je skupa sa ljepo pozla-
čenom 12 cm. širokom iznutra ovalnom
okviru, loko Zagreb za gotovo sa poure-
čen for. 23 a uz obročno odplaćivanje
for. 25.

Odličnim poštovanjem
S. Kočonda, Zagreb
nakladnik.

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevanje tečaje budućih let in
gospodarstva v polj, dobara se v tiskarni

DOLENC

Ulica Caristia broj 28.
po 40 kr., trdo vezan 60 kr.

Suknene stvari

razasijlje za gotovo ili pozrejem za jako
jeftino cienne i samo dobre vrsti

2.10 m. za i odielo samo	for. 3.90
3.10	4.60
3.10	6.80
3.10	12.-
3.10	15.-
3.10	6.-
2.10	9.-
1.00	for. 2.90-3.20
6.30	for. 2.60

Tvorica i skladišće sakana
E. Flusser u Brnu
Dominikanski trg 8.
Uzorcji badava i franco.
30-1

Kako se može za vrijeme unapried znati?

Jedino putem „Hygrometra“, t. j. vegetabilnim dobnikom o vremenu.
Taj označuje vrijeme za 24 sata unapried. Pripravljaju se dođuše i drugod
slična kazala vremena, na pravi su samo Hygrometri, koje razasijlje Vereinat-
Centrale u Franconofurta pošta Vilehofena u Bavarskoj. Ova imada oblik ma-
lene ure za zid te služe tako za uree u sobah. Ciena za komad jest vrlo
nizka t. j. samo 2 marke. Ista ura sa štipim drvenim okloptom i staklenim
poklopcem 4 marke.

Tiskarstva u Dolenca




Za vsako gospodnjo!

kojera želi dobro kavo pripraviti!

Pazite dobro na to, da so razširjeni zaboji
& zavitki, kteri niso pravi „Franck“ovi,
ampak

goljufivo ponarejeni!

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti,
zahtevajte pravo „Franck“ovo kavo, ktera pa
je le prava s temi registriranimi markami:

D. 263 S. 9 HL

in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

Toraj: Brevidnost pri kupovanji!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz
samih kavinih zrnec pripravlja, ne — kajti dober
pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in
njen okus. —

To je resnično, prepričajte se blagovoljno z
poskusom

prave Franck'ove kave.

Za črno kavo: z 4 žlicami kavinih zrnec - 1 žlica Franck'ove kave.
„mlečno“ : z 3 „ „ - 1 „ Franck'ove „

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.